

OMMI tervei alapján. Részletesen nem kívánok foglalkozni a szántóföldi táblási-tással, melyet a lejtőre merőlegesen alakítottunk ki optimális nagyságrendben, valamint a kémiai talajjavítással és általalajlázítással. A lényeg az, hogy ez a tevékenység — több más tényezőt is figyelembe véve — megduplázta a talaj termőképességét és megvédte a további talajpusztulástól a kialakított termőterületet.

A komplex meliorációs tervnek szerves részét képezte a 12—15%-os lejtőn túli tartományokban a domborzati és termőhelyi adottságok alapján 153 hektár erdő telepítése, mint talajvédelmi létesítmény. Ezen túlmenően 7 db erdősáv, 13 fásor és 4 fás cserjesáv létesítését irányoztuk elő 25 hektáron a defláció ellen.

A tervben előírt telepítési és fásítási feladatokat termelőszövetkezetünk a Kelet-bükki Állami Erdőgazdaság szakmai irányítása mellett maradéktalanul végrehajtotta, és ahol korábban hasznosítatlan — mai értelmezés szerint talajvédő gyepterületek voltak, ma fiatal erdők díszlenek és teszik vonzóvá a táj hangulatát. Nagymennyiségű és értékes faanyagot ezektől az erdőkől nem várhatunk, hiszen — ahogy a terepi bemutatókon látni is fogjuk — nagy részük rendkívül kedvezőtlen termőhelyen áll. A riolittufán, riolittufahomokon és kavicsos tufahomokon kialakult barnaföldeket és savanyú barna erdőtalajokat az erózió lepusztította és sok helyen csak sekély, csonka erdőtalajokat találunk. A telepített erdők tehát védenek az eróziós károk ellen, csökkentik a szél káros hatását, így jó hatással vannak az egyébként kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági területekre. Ugyanakkor díszítik és szépé teszik a községkörnyéki dombokat. Ezek az erdők otthont adnak a hasznos madaraknak és aprovadnak, gazdagabbá teszik természeti környezetünket.

A talajvédelmi terv befejezésével kisgyőri és mocsolyási területeinken is folytatjuk az erdőtelepítést évi 10—15 hektáros nagyságrendben, s ez a felújításokkal együtt mintegy 300 ezer forintba kerül évente a népgazdaságnak — mivel állami támogatásból történt a telepítés —, bár ha az ország pénzügyi helyzete lehetővé tenné, kívánatos lenne fokozottabb mértékben folytatni. Megjegyzem, hogy évi 120 ezer forint körüli fenntartási járulékot fizetünk be, s ha így nézzük, akkor nem teljes mértékű az állami támogatás és nem honorálja az üzemi kezdeményezést kellő mértékben.

KALLA LÁSZLÓ:

TSZ ERDŐGAZDÁLKODÁS A CSEREHÁTON

Az Encs Járás Termelőszövetkezeteinek Erdő- és Fafeldolgozó Gazdasági Társulást 1979-ben nyolc gyenge adottságú termelőszövetkezet hozta létre, azzal a céllal, hogy a részben, vagy egyáltalán nem hasznosított erdőterületeken az erdőgazdálkodást szakszerűvé tegyék, illetve a meglévő, — zömmel gyenge minőségű és értékű — favagyonnal nyereségesen gazdálkodjanak.

Első lépésként Encsen mintegy 22 millió Ft-os beruházással fafeldolgozó üzem létesítését tervezték és indították, ahol a faanyagot közösen dolgozták fel. A 22 millió Ft-ból 4 millió vissza nem térítendő támogatást a megyei tanács biztosított, míg a többit hitelből és saját erőből fedezték a tagok. A beruházás indításával egyidőben az akkori gesztor termelőszövetkezet gazdálkodása veszteségesé vált és ez rányomta bélyegét az induló fafeldolgozó üzemre. Ez az idő volt a mélypont a társulás életében. A veszteség meghaladta az 5 millió Ft-ot. Gyors gesztorváltás után racionalizálódott és fokozatosan nyeresé-

gessé vált a termelés. A biztató jeleket látva a tagok 1984-ben az erdőterületüket használatra átadták a fatársulásnak, ahol ezzel az ágazati rendszerű erdőgazdálkodás feltételei megteremtődtek.

A kezelésre átvett erdőterület 3266 ha volt 64 község határában szétszórva. Rontott akác- és csersajállományok. A 127 m³ véghasználati fatömeget adó erdők szakszerű kezelése nagy-nagy gondot okozott inkább, mintsem segített. Ebben az időszakban a társulás az eszközállomány, valamint a szakembergárda erejének végső tartalékát is mozgásba hozva tudott csak a problémákon túlnőni, a szakszerű, nyereséges erdőgazdálkodást megvalósítani, a korábbi veszteségből adódó tagsági bizalmatlanságot nyereséges gazdálkodással feloldani.

Gyenge adottságú szövetkezetekről lévén szó, a szurkoláson és erkölcsi támogatáson kívül másra nem számíthatunk, sőt az osztott nyereség egyik-másik termelőszövetkezet év végi nyeresé-

gének tetemes hányadát tette ki. Gazdálkodásunk számai az alábbiak szerint alakultak.:

Év	Eredmény eFt	Kitermelt fatömeg (m ³)
1981.	—	
1982.	+2 030	
1983.	+ 178	
1984.	+2 004	7 339
1985.	+2 648	12 670
1986.	+3 027	13 305

A fakitermelés számai az üzemtervi előírással közel egyezők. 1984-től összesen 224 ha erdőt telepített a fatársulás, zömmel felhagyott legelőterületeken. Az erdőfelújítás területe 339 ha 1984-től.

A jelenünkről néhány szót: 1985-ben a gesztor tsz krasznokvajdai fűrészüzemét adta át a társulás kezelésébe. 1986-ban új tag tsz. lépett a társulásba, s mivel egy tsz korábban kilépett, jelenleg is nyolc a tagok száma. Kezeljük a Csavaripari Vállalat ongai gyáranak erdőterületét is. Így összes erdőterületünk 4313 ha. 1987. évi fakitermelési keretszámunk nettó köbméterben 10 375, erdőtelepítés első kivétel 25 ha, az erdőfelújítás 138 ha.

feldolgozott fatömeg	10 440 m ³
árbevétel terv	42 985 eFt
eredmény terv	3 200 eFt (7.4%)

Szervezeti felépítésünk klasszikusan erdészeti, kibővíve önálló gépészeti ágazattal. Ot erdészkerületben zajlanak a fahasználati és erdőművelési munkák feldolgozás két fűrészüzemben folyik felelős üzemvezetőkkel, a fafeldolgozási műszaki vezetők irányításával. A fa-irányításával. A gépészet önálló ágazati rendben gazdálkodik, működteti az erdei gépparkot, s erejéből még szolgáltatásra is telik, 42 gazdálkodó egységnél

végezzük a tűzoltókészülékek javítását és ellenőrzését a Csereháton. Szakemberegárdánk iskolai végzettség szerinti megoszlása: felsőfokú végzettségű 5 fő, középfokú végzettségű 19 fő, szakmunkás 56 fő, betanított munkás 52 fő, segédmunkás 70 fő. Összes állományi létszámunk 202 fő; összes nyereségünk termelési értékre vetítve 7.4%.

A jövő: 1986 májusában két-három éves huzavona után elkezdtek energia-racionalizálási programunk első lépcsőjének megvalósítását, egy 8 910 eFt-os beruházást, amit rekordidő alatt meg is valósítunk. Encsi fűrészüzemünkben képződő faipari hulladékot és fűrészport égetünk el, s a nyert gőzt a kerítésszomszéd Mezőgép Vállalat encsi gyáregysége vásárolja meg import kokszot váltva ki ezzel. Volumenében kicsi ez a beruházás, nagy beruházás ez számunkra mégis, mert az összes eszközállományunk 28%-át teszi ki. A beruházás megtérülési ideje 2,6 év. Elképzelésünket a felettes hatóságaink irányvonala alapján alakítottuk ki, és szeretnénk tovább fejleszteni. Második lépésként az erdőterületünkön keletkező, mintegy 1800 tonna vágásterületi apadékok aprítékként szeretnénk eltüntetni és gőzszolgáltatásunkat más vásárlóknak is biztosítani. A gőzellátással házon belül is megteremtettük feltételét egy szárító létesítésének, elősegítve ezzel a magasabb készletfokú termékek előállítását, és a bútorgyári kooperáció megvalósulását. A fenti beruházás a termékszerkezet-váltás alapjául is szolgál.

Összefoglalásként felelősséggel kijelenthető, hogy minden területen nehéz gazdasági körülményeink között a megyénkben a szétszórt, gyenge minőségű, zömében rontott tsz-erdők gazdaságos művelésének legbiztosabb lehetősége maximális kihasználásával lehetőség nyílt elfogadható színvonalú eszközállomány megteremtésére, megfelelő felkészültségű szakemberegárdá foglalkoztatására, valamint megfelelő termelési rend kialakítására.

Zárt területű dámvadtenyésztéssel 100 gazda foglalkozik Alsó-Szászországban (NSZK). A 180 cm-es kerítés mögött hektáronként 10 anyaállatot tartanak, borjaikkal. Ősszel mesterségesen javítják fel az állományt a télre. A szaporulatot 14–16 hónapos korban, 47 kg átlagsúllyal termelik ki, az anyaállományt mintegy 20 évig tartják fenn. A húskihozatal 58% körüli és kg-onként 16 DM-t érnek el.

(AFZ, 1986, 37. Ref.: Jérôme R.)